

EDITORIAL

Dasig a mangmangged, agmartsa iti unaan ti panaglaban iti imperyalismo

Iti napalabas a nasurok nga uppat a dekada, dinadael dagiti patakaran ti liberalisasyon, deregulasyon ken pribatisasyon ti karbengan a panggimong, pagbiagan ken karbengan iti pulitika dagiti mangmangged. Nasaknap ken nakaro ti panaggamrud ken panangidadanes kadagiti atrasado a pagilian a malakolonyal ken malapyudal kas ti Pilipinas, ken pinennek da ti panangpespes ti sobra a balor manipud iti pigsat' tegged dagiti mangmangged.

Dagiti mangmangged a Pilipino ket biktima ti todo-todo a neoliberal a panag-atake manipud pay maudi a paset ti dekada 1980. Dimmakel a dimmakel ti baet ti sueldo ken ti gastos iti panagbiag dagiti mangmangged iti Pilipinas. Inlupit-lupit ti pasismo dagiti unyon a kaikaisuna nga armas dagiti mangmangged tapno ilaban ti usto a sueldo ken dagiti karbengan da.

Nabaliwan dagiti linteg ken patakaran iti tegged tapno mawayaan ti dalan ti todo a neoliberal a pana-

ngidadanes, manipud iti "regionalization" ti sueldo, panangipatungpal ti "floorwage" ken "two-tier" a sistema ti panagpasueldo, ken dadduma pay nga iskema tapno guyuden pababa ti sueldo. Simmaknap ti nadumaduma a langa ti "flexible labor," kabilang ti kontraktwalisasyon ti tegged, "compressed work week," "outsourcing," ken dadduma pay a sistema a nangpakaro iti kundisyon dagiti mangmangged ken nanggasaw kadagiti karbengan da.

Agsumuwek dagiti pagrukodan

iti panagbiag dagiti mangmangged, nangruna iti sango ti nakangatngato ken awan sarday a pananggato ti presyo ti taraon, langis ken dadduma pay a kangrunaan a kasapulan iti napalabas a dua a tawen iti sidong ti rehimen Marcos. Iti kantidad ken kalidad, makapadpadas dagiti mangmangged ken dagiti pamilya da ti nababbaba a tukad ti panagbiag, iti edukasyon dagiti annak da, taraon ken nutrisyon, salun-at ken akses kadagiti yutiliti ken serbisyo a publiko. Awan urnong ken naikali iti utang dagiti mangmangged a Pilipino ken dagiti pamilya da.

Agintutuleng ni Marcos iti pukaw dagiti mangmangged para iti umento iti sueldo, umannurot iti patakaran ti rehimen na para iti nalaka a pigsat' tegged kas kangrunaan a paset ti anti-nasyunal a panggep

na a guyuguyen dagiti gangannaet nga agpuonan. Uminginget ti pulitikal a represyon kadagiti lider ken organisador a target ti panagtiktik, panag-atake, panag-aresto, panagdukot ken ekstrahudisyal a pampapatay dagiti pasista a gamat ni Marcos.

Makumikom tatta ti rehimen Marcos a baliwan ti konstitusyon ti 1987 tapno ad-adda pay nga isurot iti interes dagiti gangannaet a kapitalista. Kagiddan daytoy ti panagserbi ni Marcos kadagiti panggep a heyopulitikal ti imperyalismo a US, ken panag-

paaramat iti Pilipinas iti panangprobokar daytoy ti gera iti karibal na nga imperyalista a China. Rinibo a tropa nga Amerikano ti nakabase tatta iti Pilipinas.

Iti sango ti dumakdakes a langa ti panaggundaway ken kasasaad ti ekonomiya, uming-inget a pulitikal a represyon ken naan-anay a panagparintumeng ti rehimen Marcos iti imperyalismo a US, ti tignay mangmangged iti Pilipinas ket rumbeng a tumakder a natibker iti unaan ti dangadang ti umili a Pilipino para iti wayawaya ti pagilian ken kagimongan.

Kasapulan nga ingga't kabaelan nga ikagumaan dagiti mangmangged a Pilipino nga agorganisa ken agbukel kadagiti unyon wenno dagiti pulitikal, kultural ken dadduma pay a tipo ti organisasyon ti masa kadagiti pabrika ken komunidad. Nasken a riingen, organisaen ken patignayen ti masa a mangmangged tapno ilaban ti nainkalintegangan a sueldo a katukad ti minimum a ₱1,200 kada aldaw a sumurok-kumurang a gatad ti inaldaw a gastos ti lima-katao a pamilya.

Ti dangadang para iti nainkalintegangan a sueldo ket panangirupir ti karbengan dagiti mangmangged para iti makatao a pagtaengan, libre

wenno kabaelan a serbisyo iti salun-at ken edukasyon, naan-anay a tarason, nadalus a danum, kuryente ken dadduma pay a basaran a karbengan iti gimong ken ekonomiya. Dagitoy a karbengan nga idi ket magbigbig, ket nasaknap a nagasaw ken naipaidam iti panawen ti neoliberalismo. Panawenen a dagitoy ket balaliw nga ipaganetget ken ilaban.

Awan ti dadduma a pamuspusan ti nainkalintegangan a sueldo ken dagiti karbengan dagiti mangmangged nu saan a babaen ti militante a panagtignay da. Iggem da ti bileg a patarayen, pabuntogen wenno pasardengen ti produksyon babaen ti nadumaduma a langa ti sangsangkamaysa a panagtignay agingga iti panagwelga. Nasken nga isilpo ti nailian a dangadang iti ekonomya dagiti mangmangged iti nababara nga isyu iti gimong ken iti pulitika a sangsanguen ti intero a pagilian. Ti pigsa ti dasig a mangmangged ti kangrunaan a pangnamnamaan ti umili a Pilipino iti panaglapan iti iskema a "chacha" ni Marcos ken iti dumakdakkal a pangta iti independensya ken seguridad ti pagilian nga ituntunda ti panangprobokar ti gera ti imperyalismo a US.

Rumbeng a papigsaen dagiti mangmangged ti timek da ken ia-

bante ti katademan a nailian-demokratiko a panagamiris ken panawagan. Dagiti unyon ken timpuyog da ket rumbeng a mapno ti patriotiko ken demokratiko a kapanunotan, ken militante ken rebolusyonaryo a determinasyon a lumaban. Kasapulan a tumakder da iti unaan ti umaw-aweng a martsa ti panaglapan ti umili a Pilipino, ken kabinnulig ti demokratiko ken anti-imperyalista a dangadang iti nadumaduma a paset ti lubong.

Iti tarabay ti Marxismo-Leninismo-Maoismo, rumbeng a sublian nga adalen dagiti mangmangged ti pakasaritaan tapno balaliw da a maamuan ti bileg da a baliwan ti lubong ken gibusan ti sistema a manggundaway. Adda man dagiti pannakapaay ken panag-atras, saan a mabalaliwan ti basaran a kinapudno, nga iti sidong ti panangidaulo ti dasig a mangmangged, nagsagrap ti sangkatao-an ti awan pay katukad na a panagduras, panagpapada-pada, hustisya ken wayawaya.

Ti ad-adda pay a panagdakes ti kasasaad ti pagbiagan ken pulitika dagiti mangmangged, mannalon ken dadduma pay a sektor iti Pilipinas ti mangidurduron kadakuada a tumakder ken lumaban. Tapno umbante, nasken a laksiden da dagiti eppes a kari ti rehimen US-Marcos, ken ti repormismo dagiti kiaw a lider ken oportunista a mangbukbukel ti aristokrata iti tegged a manglaplaped iti panangbukel ti naindasigan a kapanunotan da. Saan a malapdan ti represyon ti rehimen Marcos ti determinado a panagabante ti umili a Pilipino iti dana ti nailian-demokratiko a dangadang, manipud iti sangsangkamaysa a panaglapan iti kasyudadan, agingga iti armado a dangadang iti kaaw-awayan.

Determinado ti Partido nga idauluan ti dasig a mangmangged ken umili a Pilipino iti panagabante ti rebolusyonaryo a tignay, ken tarabayan ida kadagiti anti-pasista, anti-imperyalista ken antipyudal a dangadang ken tapno iyabante ti dangadang para iti nailian a demokrasya ken sosyalismo.

AB

 <p>Tawen LV No. 9 Mayo 7, 2024</p> <hr/> <p>Ti Ang Bayan ket maipabpablaak iti lenggwahe a Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ken Ingles. Agawat ti Ang Bayan kadagiti kontribusyon nga artikulo ken damdamag. Maallukoy met dagiti agbasbasa nga agidanun kadagiti dillaw ken rekomensasyon para iti panagduras ti pagiwarnak tayo.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Linaon</h2> <p>Editorial: Dasig a mangmangged, agmartsa iti unaan ti panaglapan iti imperyalismo 1 Tipunen ti pigsa ti dasig a mangmangged 3 Dagiti protesta 4 3-aldaw a protesta kontra jeepney phaseout 4 Dagiti protesta kadagiti unibersidad ti US 4 "Istorikal nga aktibidad" ti Balikatan 5 Kaso a "terorismo" laban kadagiti progresibo 6 Dagiti protesta kontra Balikatan 39-24 6 20th IB, peste iti Northern Samar 6 Pammadayaw ken Ka Lalay 7 Maika-51 anibersaryo ti NDFP, narambakan 7 Iti ababa a sarita 8 Maika-40 Aldaw ti Cordillera, narambakan 9 Armado a tignay iti Myanmar 10</p>
<p>Ti Ang Bayan ket ipabpablaak ti Komite Sentral ti Partido Komunista ng Pilipinas dua a daras iti tunggal bulan</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph</p>	

Tipunen ti pigsa ti dasig a mangmangged—RCTU

Iti pananglagip ita a tawen iti Sangalubongan nga Aldaw ti Tegged, pina-singkedan ti Revolutionary Council of Trade Unions (RCTU) ti rebolusyonaryo a rebbengen daytoy a paunegen ti panagsukimat iti kasasaad ti dasig a mangmangged tapno paregtaen ti panaglaban da. Ti nagkaykaysa nga interes dagiti mangmangged para iti pannakaingato ti sueldo, panangibaba ti presyo ti gagatangen, nasimpa ken natalged a kasasaad iti tegged, karbengan nga agunyon, kinasigurado ti trabaho ken dadduma pay a demokratiko a kiddaw ti umuna nga addang iti panangtipon iti pigsa da.

Natibker a tumaktakder ti RCTU iti nainkalinteg a panangiyabante iti nailian a minimum a sueldo a katukad ti makabiag a sueldo; panaglaban iti amin a porma ti panaggundaway, panagkusit ken panag-atake ti nagtipon a puersa ti estado ken dagiti kapitalista. Rebbengen daytoy a danunen ti kalawaan a bilang dagiti mangmangged, unyonisado man wenno saan, wenno dagiti nakapau-neg kadagiti kiaw nga unyon.

Iti dua nga aldaw ni Marcos Jr iti puesto, adda iti abereyds a ₱43-₱44 laeng ti inngatuan ti sueldo iti intero a pagilian. Iti napasas a panangngato ti presyo dagiti gagatangen, napasas a mapukpukaw ti pudno a gatad ti sueldo ti mangmangged. Ti ₱610 a minimum a sueldo iti National Capital Region ket addaan pudno a gatad a ₱502 laeng.

Agtaltalinaed a nakaserra ti

ngiwat ti rehimen Marcos iti panangngato ti sueldo dagiti mangmangged agturong iti pudno a makabiag a sueldo iti gatad a ₱1,200 ken panangipatungpal ti nailian a minimum a sueldo. Kinapudno na, nakabasbassit ti gatad a ₱1,200 kumpara iti ginabsuon a kinabaknang a parpartuateng dagiti mangmangged a Pilipino para kadagiti kapitalista.

Laban para iti makabiag a sueldo

Idi Mayo 1, nadumaduma a grupo ti mangmangged iti sidong ti National Wage Coalition ti agkakadua a nagmartsa iti Metro Manila tapno ipanawagan ti panangngato ti inaldaw a sueldo iti pagilian. Induron da ti kadagusan a pannakaipasa kas linteg ti saan a bumaba iti ₱150 *across-the-board* a nayon a minimum a sueldo kas umuna nga addang iti pananggun-od ti makabiag

a sueldo. Ti koalision ket bukuklen ti Trade Union Congress of the Philippines, Kilusang Mayo Uno (KMU), Bukluran ng Manggagawang Pilipino ken Nagkaisa Labor Coalition.

Iti pangpubliko a sektor, inpanawagan dagiti empleyado ti panangngato ti sueldo agturong iti ₱33,000 tunggal bulan babaen ti pannakaipasa kas linteg ti baro a Salary Standardization Law (SSL). Ipetpetteng met dagiti manursuro nga ingato ti sueldo dagiti baro a manursuro agturong ti ₱50,000.

Iti aldaw, nagmartsa ti rinibo a mangmangged ken dadduma a sektor iti panangiyuna ti KMU ken Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) agturong iti US Embassy tapno babalawen ti madama a mapasasamak a Balikatan Exercises 39-24 iti baet dagiti puersa a militar ti US ken Pilipinas. Kinundenar da ti pananggasaw ti imperyalista a US iti soberanya ti Pilipinas ken panangguyod iti pagilian iti panangpapainget daytoy iti risiris iti kabalubal na nga imperyalista a China. Bina-balaw da met ti idurduron ti rehimen Marcos, iti sugog ti US, a *charter change* (*chacha*).

Ginandat nga abbengan dagiti pulis ti martsa, ken binomba da ti danum tapno dupraken daytoy. In-nem a kabataan nga aktibista, a naawagan a Mayo Uno 6, ti inaresto ken inbalud dagiti pulis. Dumanon ti ₱252,000 ti naikeddeng a pyansa tapno maruk-atan da.

Nalagip met ti aldaw dagiti mangmangged kadagiti protesta iti Angeles City, Calamba City, Rosario iti Cavite, Legazpi City, Cebu City, Iloilo City, Bacolod City ken Davao City. Sakbay ti protesta idi

Mayo 1, agsusumbangir nga aktibidad ti naiyuswat iti 15 a sentro ti protesta iti US, Australia, Hong Kong, Japan, South Korea, ken New Zealand iti panangiyuna ti Migrant International.

Earth Day: Protesta kontra reklamasyon. Nagtitipon dagiti mangngalap, grupo a maka-kalikasan, dagiti tao ti simbajaan ken residente dagiti komunidad iti aglawlaw ti Manila Bay iti maysa a porum ken protesta iti Caloocan City ken Navotas City idi Abril 20, kas paset ti pananglagip iti Earth Day idi Abril 22. Inpaganetget da ti kadagusan a panangpasardeng iti makadadael a Navotas Bay Reclamation Project ken dadduma pay a reklamasyon ken dredging iti Manila Bay ken iti dadduma a paset ti pagilian.

Iparang ni William Lariosa. Balbaliw nga inpanawagan ti Kilusang Mayo Uno-Southern Mindanao Region ken Anakbayan-Southern Mindanao iti maysa a protesta idi Abril 25 iti Davao City ti kadagusan a panangiparang iti nadukot nga organisador dagiti mangmangged a ni William Lariosa, 63. Dinukot isuna dagiti ahente ti 48th IB idi Abril 10 iti Barangay Butong, Quezon, Bukidnon.

Piket para iti CBA. Balbaliw a nagprotesta dagiti mangmangged ti PhilFoods Fresh Baked Product Inc iti National Conciliation and Mediation Board Region IV-A iti Calamba, Laguna idi Abril 24 tapno kundenaren ti deadlock wenno panagkedked ti kapitalista ti PhilFoods nga ited ti nayon a sueldo ken dagiti benepisyong dawda-waten da iti CBA.

Maika-13 a Sangalubongan nga Aldaw ti Nawaya a Panagiyebkas. Nagiyasayangkat ti protesta dagiti peryodista ken estudyante ti peryodismo idi Mayo 3 tapno lagipen ti maika-32 a Sangalubongan nga Aldaw ti Nawaya a Panagiyebkas. Insayangkat da ti tignay idiy UP Diliman ken Boy Scout Monument iti Quezon City ken nagpanawagan da ti hustisya para iti amin a napapatay a peryodista ken biktima ti panaglabsing iti karbengan iti nawaya a panagiyebkas iti pagilian. Iti umuna a 22 a bulan iti poder ti rehimen Marcos, naimaldit dagiti grupo ti 135 insidente ti panaglabsing iti karbengan iti nawaya a panagiyebkas..

3-aldaw a protesta kontra ti jeepney phaseout

IDI MAYO 1, kadua a nagmartsa dagiti mangmangged dagiti drayber ken operetor ti dyip iti sidong ti grupo a Piston ken Manibela tapno ipabasura ti Public Utility Vehicle Modernization Program (PUVMP) ken kagiddan daytoy a puersado a konsolidasyon ti prangkisa. Daytoy ti kulminasyon ti 3-aldaw a tigil-pasada ken kampuhan da. Inrupir da nga isubli ti 5-tawen nga indibidwal a prangkisa para iti pagbiagan da.

Iti umuna nga aldaw idi Abril 29, intakder dagiti timpuyog ti drayber ken operetor, kadua da dagiti agtutubo ken dagiti tagasuporta da, dagiti sentro ti welga kadagiti kangrunaan a lugar iti Metro Manila ken Southern Tagalog. Intakder da ti kampuhan iti Liwasang Bonifacio iti rabii. Naikasa met dagiti tigil-pasada ken tignay idiy Baguio City, Calamba, Sta. Rosa, ken Cabuyao idiy Laguna, idiy Rizal, Legazpi City, Cebu City, Bacolod City, Iloilo City ken Davao City.

Nagisumite met idi Abril 29 ti Piston ti nayon a petisyon iti Korte Suprema tapno agiparuk-at ti temporary restraining order laban iti PUVMP. Sakbay daytoy, nagpiket da met iti korte idi Abril 23 tapno iduron nga agdesisyon iti umuna a petisyon da.

Kabayatan na, balbaliw a nagprotesta dagiti drayber ken operetor a kamkameng ti Manibela iti Metro Manila idi Mayo 6.

Dagiti protesta kadagiti unibersidad iti US laban ti Israel, naranggasan

RINIBO NGA ESTUDYANTE ken manursuro iti sumagmamano a kangrunaan nga unibersidad iti US ti nagisayangkat ti baro a serye dagiti protesta tapno iduron dagiti administrasyon dagiti unibersidad nga iyatras ti suporta ken panagpuonan dagitoy iti Zionista nga Israel. Adu nga unibersidad ti nairut a makitintinnulong iti industriya a militar ti US, iti kasta ket addaan sungsubangan da iti henosidyo ti Israel iti Gaza.

Iti mandar ti guberno a Biden, sinerrek ken naranggas a dinuprak dagiti pulis dagiti protesta kadagiti nasao nga unibersidad.

Kalatakan ti kampuhan nga intakder dagiti estudyante ken manursuro iti Columbia University iti New York idi Abril 25. Naranggas a dinuprak dagiti pulis ti kampuhan ken adu nga estudyante ti naaresto ken nakasuan.

Malaksid iti Columbia, signipikante met dagiti tignay iti 18 pay a dakkell nga unibersidad iti nadumaduma a paset ti US manipud Abril agingga iti agdama. Nasabat met dagitoy ti nararanggas nga aksyon ti pulis, a labsing iti wayawaya nga akademiko ken nangipeggad iti biag ken pagsayaatan dagiti estudyante ken manursuro.

Nagwarasen kadagiti unibersidad iti sabali pay a paset ti lubong dagiti protesta ken kampuhan. Timmauden dagiti kapada a protesta iti uneg ti dadakkell nga unibersidad idiy Australia, France, Italy, Poland ken Britain. Kas iti US, irupupir dagiti estudyante a putden dagiti unibersidad ti silpo iti pinansya iti Israel a makitkita da a panagsuporta iti henosidyo iti Gaza.

Iti maudi a naimaldit idi Mayo 2, saan a bumaba iti 35,000 sibilyan a Palestino ti napapatayen dagiti Zionista a puersa iti awan-ressat a panagbomba ken panang-atake daytoy iti Gaza manipud Oktubre 7, 2023. Dakkell a bilang kadagitoy ket ubbing (14,500) ken babbai (8,400).

Dagiti "istorikal nga aktibidad" ti Balikatan 39-24

Iti bagbaga ti US a ti agdama a Balikatan 39-24 ket "istorikal" ken adu kada-gitoy nga aktibidad ket maiyaramid iti "umuna a gundaway." Kagiddan daytoy, inyanunsyo ti Armed Forces of the Philippines ti kampanya idi ket "panagbaw-ing" daytoy iti eksternal a depensa umannurot iti estratehiya a Comprehensive Archipelagic Coastal Defense (CACD) kas "direkta a sungbat" iti "agresyon" ti China iti kabaybayan ti Pilipinas. Nangted-dalan daytoy iti panangipuesto ti US kadagiti opensibo nga armas, panangigabsuon ti nayon a puersa iti pagilian ken panangiyaramid kadagiti mananggubat a maniobra iti South China Sea. Amin dagitoy ket nakalinged iti "panangdepensa" iti Pilipinas.

Iti umuna a gundaway, insangpet ti US ti Balikatan ruar iti teritoryo a baybay ti Pilipinas, kadua na ti puersa a nabal ti France. Sakbay daytoy, inyaramid ti US ti "istorikal" a maniobra iti kabaybayan a kadua na ti Pilipinas, Australia ken Japan.

"Istorikal" met nga indeploy daytoy iti pagilian ken iti Asia ti baro a Typhon Missile System (TMS), a bukuklen ti uppat a missile launcher nga addaan kapasidad nga agpatayab ti misayl iti kaadayo a 1,600 kilometro. Dagitoy a missile launcher ket narugian nga imanupaktura kalpasan laeng nga ibasura ti US idi 2019 ti Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty, maysa a katulagan na iti Russia. Aw-awagan ti US a "kangrunaan a paset" ti TMS dagiti bukuklen daytoy a Multi-Domain Task Force wenna dagiti espesyal a yunit militar tapno artapan ti kapabilidad-militar ti China ken Russia. Kadua ti TMS ti HIMARS nga umunan a naideploy iti Pilipinas idi Balikatan 2023.

Nagiserrek ti US ti aramid ti Israel a missile defense system ken kakuyog daytoy a misayl a Patriot tapno aramaten a pangdepensa iti upisyal ken dagiti saan nga upisyal nga "EDCA site." Iti umuna a gundaway, paset ti agdama a Balikatan ti panagsanay ti US kadagiti puersa ti AFP iti panangpatayab kadagiti surface-to-air missile a maaramat iti nasao a sistema a pangdepensa.

Iti daytoy a tawen, sibubukel a pagnumnumaran ti US dagiti "EDCA site" a dardaras nga inistimar ken

intakder dagiti puersa ti AFP manipud nagtugaw ni Ferdinand Marcos Jr. Maysa kadagiti kaaduan a nau-sar ti sibilyan nga eropuerto iti Lallo, Cagayan, kasta met ti pagsangladan iti dati a Subic US Military Base ken dagiti inyaplag ti AFP a pasilidad iti Balabac Island iti Palawan ken iti isla ti Mavulis iti Bantanes.

Reaksyon ti China

Saan nga ikaskaso ti China ti opensibo a galad dagiti kaudian nga addang ti US iti Pilipinas ken South China Sea. Inakusaran daytoy ti US ti panagkamat ti "unilateral a linna-kuan militar" iti mismo a ruangan daytoy. Inawagan na a napeggad ti panangipuesto kadagiti opensibo nga armas iti Pilipinas gapu ta mangipangpangato daytoy iti posibilidad ti "kamali a panangtanya ken miskalkulasyon." Kuna daytoy, "pangta iti istabilidad ken talinaay" ti rehiyon ti kakasdiay nga addang.

Binalakadan met ti China ti Pilipinas nga agbalin a "managbantay iti pudno a panggep ti US" ken liklikan nga agpausar a saan na a mapu-puotan. Kuna na, kasapulan a panu-noten ti gubyerno ni Marcos ti panagbalin na a paspasurot iti US iti pakaperdian ti bukod na a seguridad.

Manipud di inyaramid ti US ti "panagbaw-ing" na iti Asia idi maudi a paset ti 2011, tuloy-tuloy a pinapigsa ken pinatibker daytoy ti dominasyon na iti rehiyon. Pinadakkel

na ti bilang dagiti tropa a nakadeploy kadagiti base-militar na iti Australia, Japan ken Korea. Sinublian na dagiti daan ken nagipatakder kadagiti baro a base na iti Pilipinas.

Pinadakkel ken pinasaknap na dagiti inyuswat na a war games. Idi 2021-2023, adda ti naimaldit a 525 a dadakkel a pagsasanay militar iti South Asia, Southeast Asia ken Australia. Ti 60% dagitoy ket indauluan wenna nakipagpasetan ti US kadua na dagiti alyado daytoy. Adda iti 87% ti dadakkel a panagsanay militar iti Pilipinas ket inyaramid ti US. Agtutuon dagiti aktibidad militar ti US kadagiti pagilian nga adda iti "first-island chain" wenna dagiti isla a kaasitgan iti aglikmot ti China.

Nagbalin a pakdaar iti China ti "panagbaw-ing" ti US iti Asia idi 2011 nga aglepleppasen ti pannakikumulplot ti US kaniiana ken sumreken iti panawen ti umir-irteng a kumprontasyon. Idi pay, nalawagen iti China ti estratehiko a panggep ti karibal na nga imperyalista a pagarian ti Asia. Kas kontra-addang, rinugian daytoy nga agpalawa ti presensya a militar na iti South China Sea, a kabilang kadagiti nabayagen a pagriririan nga isla nga asideg iti Japan (Senseku Islands), Vietnam (Paracelis) ken Pilipinas (Spratlys).^{AB}

Panangidarum iti "terorismo," pananglipit kadagiti progresibo

SAAN A BUMABA ITI 12 a progresibo ti indarum ti rehimen Marcos iti kaso a "terorismo" ken "terrorism financing" (panangpondo iti terorismo) iti napalabas a mano a lawas. Naiyuli dagiti kaso tapno lipiten isuda ken dagiti nakaibilangan da nga organisasyon.

Idiay Quezon, naidarum iti kaso a "terrorism financing" da Paul Tagle, tagapagsarita ti Tanggol Quezon ken Fritz Labiano, koordineytor ti Kabataan Partylist iti prubinsya. Naiyuli ti kaso kadakuada gapu iti panangited ti tulong ken taraon kadagiti balud pulitikal idi Hulyo 2023.

Iti Negros Island, naidarum iti kapada a kaso ti sumagmamano a dati ken aktibo a kameng ti "Paghida-et sa Kauswagan" Development Group Incorporated (PDG Inc). Napabasol ti "terrorism financing" da Clarissa Ramos, Felipe Levy Gelle, Federico Salvilla ken Perla Pavillar. Nakasuan met ni Darryl Albañez, saan a kameng ti PDG Inc ngem makitintinulong iti grupo kadagiti aktibidad daytoy. Iti Leyte, arbitraryo a napa-freeze wenna naparitan a magaraw ti bukod na nga akawnt iti bangko ni Jazmin Jerusalem ken ti idadauluan daytoy a Leyte Center for Development, Inc. (LCDe) idi Mayo 2. Naimandar idi Abril 26 ti panang-freeze kadagiti nasao nga akawnt gapu iti kaso a "terrorism financing" a naiyuli laban kenkuana ken maysa pay nga empleyado ti LCDe.

Idiay Nueva Ecija, nakasuan met ti "terorismo" wenna panaglabsing iti Anti-Terrorism Act of 2020 da Nathanael Santiago, Anasusa San Gabriel, Rosario Brenda Gonzales ken Servillano Luna, Jr nga aktibista ken lider masa laeng. Iramraman isuda dagiti soldado ti 84th IB iti engkuentro iti New People's army (NPA) idiay Barangay San Fernando Sur, Laur, Nueva Ecija idi Oktubre 8, 2023, kalpasan kano a "nabigbig" dagiti soldado. Adda pay 30 a nagan a mairamraman iti nasao a kaso.

Dagiti protesta kontra Balikatan 39-24, naiyuswat

SINABAT TI PROTESTA dagiti demokratiko nga organisasyon ti panaglukat ti Balikatan 39-24 idi Abril 22. Iti panangiyuna ti Bagong Alyansang Makabayan (Bayan), nagprotesta da iti hedkwarters ti Armed Forces of the Philippines iti Camp Aguinaldo idiay Quezon City tapno ipasardeng ti war games ti tropa a militar ti US ken Pilipinas iti pagilian.

Idi Abril 26, nagmartsa agturong iti embahada ti US dagiti mangmanged tapno babalawen ti maar-aramid a Balikatan war games. Ti tignay ket maikatlo iti serye ti naiyuswat a Balikatan war games. Nagprotesta met asideg iti embahada ti US dagiti grupo manipud iti Southern Tagalog idi Mayo 5 ken dagiti grupo ti kababaihan idi Mayo 6.

Kabayatan na, kinundena ti Bayan-Ilocos ti panangisayangkat ti sumagmamano a paset ti Balikatan 39-24 iti rehiyon. Saan a bumaba iti 2,000 tropa a militar ti Pilipinas ken US ti simmangpet iti Ilocos para iti war games. Naituding a maisayangkat iti La Paz sand dunes iti Barangay La Paz, Laoag City, Ilocos Norte ti live-fire exercises. Naikeddeng met a pabettaken ken palneden ti puersa ti US ken Pilipinas ti BRP Lake Caliraya, maysa a barko a decommissioned, iti kabaybayan iti batog ti prubinsya. Palalo nga inapektaran ti nasao a war games ti pagbiagan iti rehiyon, nangruna dagiti mangngalap a napasardeng a tumapog.

20th IB, peste iti umili ti Northern Samar

UMAD-ADO A BILANG dagiti kaso ti panaglabsing iti karbengan-tao ti maimalmaldit kadagiti ili ti Northern Samar iti sango ti awan-sarday nga operasyon kombat ti 20th IB ditoy. Itay nabiit, naimaldit ditoy dagiti kaso ti panagbomba, panagpaltog, blokeyo iti taraon ken pagbiagan ken sekswal a panagabusu dagiti soldado.

Iti ili ti Las Navas, nagpapatok ti paltog dagiti nabartek a soldado iti Barangay San Francisco idi Abril 9. Iti Barangay San Miguel, nagpapatok dagiti soldado ti mortar banda alas-11 ti rabii idi Marso 12 asideg iti kabalbalayan. Idiay Catubig, tinutukan ti paltog ken minolestiya ti maysa nga elemento ti CAGU ken maysa pay a soldado ti maysa a 15-tawen a balasitang nga agaw-awid manipud iti salaan iti Barangay Hinagonoyan idi Abril 12.

Kabayatanna, patuloy a parparitan ti 20th IB dagiti mannalon iti amin a barangay a sakupen dagiti operasyon kombat da nga agitugot ti bagas wenna aniaman a taraon kadagiti pagtatalonan da. Konkontrolen met dagiti soldado ti garaw dagiti mannalon ken agipatpataw ti curfew.

Idiay Davao City ken Davao de Oro, linipit ken pilot a "paspasuku-en" dagiti soldado ti 10th ID dagiti lider-mangmanged iti rehiyon a da Carlo Olalo ken Melodina "Melod" Gumanoy. Sinarungkaran dagiti soldado isuda ken dagiti pamilya da idi Abril 23 ken 26.

Iti Negros Occidental, inaresto ti 79th IB ken dagiti pulis ti dua a menor-de-edad nga agkabsat nga agtawen 16 ken 17 iti Sityo Humayan, Barangay Pinowayan, Don Salvador Benedicto idi Abril 25. Inparada ti 79th IB isuda kas naaresto nga "ubbing a mannakigubat" ti New People's Army.

Idiay Albay, nasugatan iti pammaltog dagiti soldado da Ace Diano ken Francis Lateral iti Barangay del Rosario, iti Jovellar idi Abril 25. Ilegal nga inaresto ken pinagpakleb met dagiti berdugo aguliteg nga Ernesto Lumangaya ken Arlan Lumangaya ngem nakalibas da.

Ka Lalay, kadre ti Partido, Nalabbaga a mannakigubat ken banwar ti Lumad ken umili a Pilipino

Sinagutan ti kangatuan a pammadayaw ti Communist Party of the Philippines idi Abril 22 ni Aprecia Alvarez Rosete (Ka Lalay), rebolusyonaryo a daulo ken kadre ti CPP a namartir idi Pebrero 27 iti Barangay Malagad, Dumingag, Zamboanga del Sur. Iti panawen ti ipupusay na, ni Ka Lalay ket kagawad ti Komite Sentral ti Partido ken tumaktakder a kalihim ti pangrehiyon a komite ti Partido iti Western Mindanao.

Ni Ka Lalay ket maysa a napudno a kadre a naan-anay a nangidaton iti bagbagi na iti Partido manipud iti panagkameng na idi 1990. Nagbalin a kalihim isuna ti komite iti subrehiyon iti sidong ti Southern Mindanao Regional (SMR) Party Committee, indauluan na ti komite iti edukasyon ken nagbalin a kameng ti komiteng tagapagpaganap daytoy.

Segun iti nasayaat a rekord na iti SMR, nadutokan isuna idi 2016 kas kalihim ti Western Mindanao ken indauluan na dagiti panagsalukag tapno rimbawan ti konserbatismo a militar a manglaplapped iti panagabante ti armado a dangadang iti rehiyon. Dayta met laeng a tawen, nabotosan isuna kas kameng ti Komite Sentral idi Maikadua a Kongreso ti Partido.

Idi Pebrero 27, agbibyahe isuna

a nakalugan ti motorsiklo manipud iti Dumingag tapno agpaagas iti rikriken na a sakit. Hinarang isuna ti 53rd IB iti dalan ken tiniliw da. Ngem imbes a bigbigen dagiti karbengan na kas balud iti gubat wenno uray kas nakadarum, layon a pinapatay isuna dagiti soldado ken pulis a makin-iggem kenkuanan. Kinabigatanna, inyanunso ti militar a napatay isuna iti maysa nga engkuentro iti lugar. Inparang dagiti pasista ti awanen biag a bagi na iti maysa nga "encounter site" nga inpabuya da iti midya.

Naiyanak ni Ka Lalay idi Disyembre 2, 1968 iti pamilya ti naku-rapay a mannalon a Manobo iti Loreto, Agusan del Sur. Iti naganus nga edad, nakalibas isuna iti tradisyunal a pyudal ken patriyarkal nga istruktura a manglimlilita iti panagdur-as iti

kababaihan. Sinerrek na ti nadumaduma a trabaho tapno suportaran ti panagadal na agingga elementarya ken nangato a pagadalan. Nagbalin nga iskolar isuna ken nag-enrol iti University of San Carlos iti Cebu City, nu sadino a nangala ti kurso iti social work.

Saan a nagbayag ket nairaman isuna kadagiti isyu iti kagimongan idi naaddaan ti naun-uneg a kaamuan iti panagsagaba ken pannakaidadanes dagiti kapada na a Lumad. Iti laksid dagiti gundaway nga agaramid ti napinpintas a biag para iti bagi na, pinili ni Ka Lalay ti biag nga agserserbi iti dadduma babaen ti panag-organisa ken panagtulong nga ikkan isuda ti bileg. AB

Maika-51 anibersaryo ti NDFP, narambakan

Rinambakan ti National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ti maika-51 anibersaryo na idi Abril 24, kadua dagiti alyado nga organisasyon ken intero a rebolusyonaryo a tignay iti Pilipinas ken ballasiw-taaw. Naiyaramid ti nadumaduma a tipo ti aktibidad tapno lagipen ti anibersaryo. Naiyuswat met idi Abril 17-Abril 24 ti lawas ti pananglagip kadagiti rebolusyonaryo a martir.

“Militante a kblaaw ti idandanon mi kadagiti alyado nga organisasyon ti NDFP, nangruna iti makidangdangadang a masa a Pilipino, a ti saan nga agkupas a sirib ken determinasyon da a gun-oden ti pudno a nailian a wayawaya ken demokrasya ket agserserbi a saan a matdukan a bubon ti rebolusyonaryo a pigsa tayo,” pablaak ni Ka Luis Jalandoni, Chief International Representative ti NDFP.

Kadagiti pablaak, indanon met dagiti alyado nga organisasyon ti NDFP ti nabara a kblaaw iti aniber-

saryo. Ti NDFP ket bukuklen ti 18 nga organisasyon. Nangiyebkas met ti pannakikaykaysa ti sumagmamano kadagiti pangrehiyon a balangay ti NDFP. Kinablaawan met ti Communist Party of the Philippines ti NDFP ken kinuna daytoy nga iti sango ti awan-kapada a korapsyon, pasismo ken panagpakaaso-aso ti rehimen Marcos iti imperyalista a US, adda ti madagdagus a pagkasapulan nga adadda pay a papigsaen ken palawaen ti NDFP ken dagiti alyado nga organisasyon na.

Idiay Europe, nagisayangkat ti piket, nagipinta kadagiti islogan ken nagtitipon dagiti kameng ti Anti-Imperialist Action Ireland idi Abril.

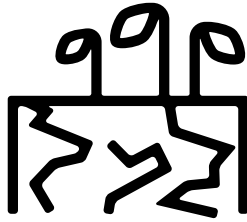
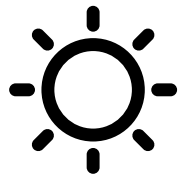
Inpintor da kadagiti pader iti sumagmamano a syudad iti Ireland dagiti balikas a “VIVA CPP-NPA-NDF” ken inyukrad da dagiti bandera ti NDFP kadagiti protesta ken tignay da. Inyaramid da dagiti aktibidad ti pannakikaykaysa iti Wicklow, Dublin, Galway ken Waterford iti Ireland.

Kabayatanna, nagipaskil ti maysa a mural ti Friends of the Filipino People in Struggle (FFPS)-Vancouver iti Canada tapno rambakan ti anibersaryo ti NDFP. Nagiruar met ti maysa a baro a kanta ti FFPS para iti anibersaryo a napauluan ti “Celebrate the NDF!” AB

₱5.9 bilyon

ti naperdin gapu iti tikag iti panawen ti El Niño.

Kakaruan a naperdian dagiti kapagayan ken kamaisan iti Mindoro, Western Visayas, Cordillera ken Cagayan Valley.

Nagtaudan: Department of Agriculture, Mayo 3, 2024

\$2.4 trilyon

kabuklan a gastos militar iti lubong iti 2023, naawagan a "kangatuan iti pakasaritaan." Gapu daytoy ti proxy war ti US iti Ukraine, henosidyo ti US- Israel iti Gaza, panangprobokar ti US ti gera iti Asia ken dadduma pay a paset ti lubong.

8.6%

inyulat ti PSA a tantos ti disempleyo wenno 6.2 milyon nga agtutubo (edad 15-24) idi Pebrero 2024. Saan a karaman ditoy ti 669,000 agtutubo a saanen a nabilang ken ginasut a ribo pay a saan nga agsusueldo a "family worker."

13%

ti pudno a tantos ti disempleyo, ken saan a 3.5% nga iyul-ulat ti gubyrno a Marcos. Kayat na a sawen, 7.5 milyon a mangmangged (saan a 1.8 milyon) ti awanan trabaho. Kabilang ditoy ti 1,9 milyon a naitennag iti puersa iti tegged, ken 3.8 milyon nga awanan sueldo a *family worker*.

Nagtaudan: Ibon Foundation

832,812

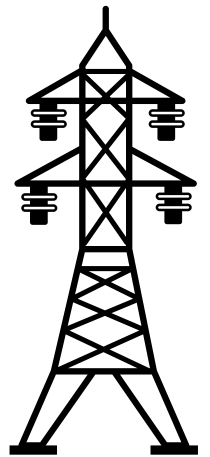

> wenno 29.68% dagiti empleyado ti gubyrno iti 2023 ti nakaipasidong iti sistema a kontraktwal ken *job order*, ngimmato ti 29.71% manipud idi 2022.

₱11.93977/kwh

ti singir ti Meralco iti Metro Manila idi Marso tatta a tawen,

dandani doble kumpara iti singir a ₱6.12 kwh idi Marso 2014.

8,480

Palestino iti West Bank ti iligal nga inaresto ken inbalud ti Zionista nga Israel manipud Oktubre 7, 2023, nayon iti 5,200 a datin a naikulong. Kadagitoy, 200 ket ubbing, 56 ti peryodista ken 80 ket babbai.

> Naaresto nga awanan kaso ti 3,660, saan a malitis ken awanan taning a maikulong. Saan pay a kabilang ditoy ti dinukot ken layon a pinukaw ti Israel iti Gaza.

₱128/kilo

presyo iti amin a klase ti tabako a manon a dekadang nga iruprupir dagiti mannalon iti Ilocos. Ipetpetteng da nga ikkaten amin ti klasipikasyon ti tabako ken dadduma pay a wagas ti panagbarat.

Maika-40 Aldaw ti Cordillera, tatak ti panaglaban ti Kaigorotan kadagiti makadadael a proyekto

Immaweng dagiti gangsa, salidummay ken pukkaw ti Kaigorotan iti panag-rambak ti maika-40 Aldaw ti Cordillera iti tema a "Situtered nga iyabante ti laban para iti daga, biag ken dayaw." Dimmanon iti 1,500 katao manipud iti nadumaduma a prubinsya iti rehiyon ken dagiti organisasyon ken salaknib ti karbengan dagiti nailian a minorya manipud iti nadumaduma a paset iti pagilian ti nagtitipon iti Sitio Liglig, Barangay Tanglag iti Lubuagan, Kalinga idi Abril 23-24.

Sakbay ti panagrambak, adu ti gandat ti 3rd CMO ti 103rd IB tapno lappedan dagiti residente nga ituloy ti panagtutipon. Nagisayangkat da ti "youth summit" tapno agibunong kadagiti polyeto a mangpadpadakes iti Cordillera Peoples' Alliance (CPA) ken nagipaskil da pay kadagiti sako a malisyoso a nangisilpo iti organisasyon iti armado a tignay. Nupay kasta, napaay dagiti soldado ken intuloy ti komunidad ti panangisayangkat iti panagrambak iti laksiid ti pammutbuteng ken pangta.

"Am-ammo mi ti kabusor mi, saan a ti CPA, saan a dagiti bisita mi, nu di ket dagiti salaknib dagiti gangannaet nga agtartarigagay nga agitakder ti dam ken dadakkel a minasan ditoy ansestral a daga mi," inlanad ti maysa a lider ti komunidad.

Dandani dua a lawas a pinagsaganaanda ti taripnong, manipud iti panagitakder kadagiti tent, entablado ken pagtugawan a sentro dagiti aktibidad, kasta met ti panagisimpa kadagiti pagturogan ken makan karaman ti inaldaw a panagbantay iti seguridad ti lugar. Isunga uray ammo da a mabalin a sublian ken lipiten isuda dagiti puersa ti estado, intuloy da latta ti panagrambak.

Panangituloy iti laban ni Macli-ing Dulag

Istorikal ti Barangay Tanglag iti laban ti Kaigorotan iti Chico River Basin Development Project iti panawen ti diktadura a Marcos. Ditoy a napasamak ti maysa a bodong weno konseho para iti kappia idi 1974 iti panangidaulo ni Macli-ing Dulag tapno pagkaykaysaen dagiti katutu-

bo laban iti makadadael a dam. Pinaapatay dagiti soldado ni Macli-ing Dulag idi Abril 24, 1980 iti gandat a pasardengen ti laban ti Kaigorotan. Ngem imbes nga agbuteng, nagtuloy-tuloy ti tignay masa iti Cordillera.

Linagip ti lider ti lokal nga organisasyon ti Kalinga nu kasano da a sinango dagiti soldado idi panawen ti diktadura. "Inabog mi dagiti tim nga agsarsarbey, dinadael mi dagiti kampo iti Tabuk. Dagiti babbi ti nangi-yuna, saan mi a pinaasideg dagiti lallaki gapu ta sigurado nga agayus ti dara."

Nayon na pay, imminget ti kinarrangas laban iti Kaigorotan idi maudi a paset ti dekada 1970 nu sadino a nangrugi nga immado ti naihabsuon a soldado ken indeklara da a "free-fire zone" ti barangay. Basta

laengen a palpaltogan da dagiti inbilang da a "trespassers" a kamkameng ti komunidad. Gapu ditoy, nagarmas da kas milisyang bayan, ken adu ti nagkameng iti New People's Army.

Segun met iti maysa a kaanakan ni Macli-ing Dulag, dakkel a tulong ti presensya dagiti agtutubo ken tao ti simbaan idi narugian ti laban iti Chico dam. "Immay ditoy dagiti agsarsarbey, saanda met nga inlawag ti agbalin nga epekto kadakami. Isu a dakami mismo, iti tulong ti dadduma nga organisasyon, inadal mi dagita a proyekto. Ken agingga ita, patuloy mi nga ad-adalen ken takderan a saan a rumbeng a pastreken dagita a dam ken dadakkel a minas."

Iti agdama, 100 a proyekto a planta a hydropower weno dam ti naisagut iti nadumaduma a kumpanya ken dumanon iti 104 ti nadumaduma nga aplikasyon iti panagminas ti nakaiyuli kadagiti ahensya ti estado. Agsusumbangir ti panag-gandat ken iskema ti inaramid ti National Commission on Indigenous Peoples tapno guduaen ti panagkaykaysa dagiti katutubo kas ti nasaknap a pammutbuteng ken panag-pangta kadagiti lider-katutubo. Dagitoy ket inkagumaan a rimbawan ti nadumaduma a tribu iti Cordillera.

Iti laksiid dagiti pammutbuteng kadagiti lider ken uray dagiti pamilya da, itultuloy da dagiti panaglabanda kadagiti makadadael a proyekto. "Agingga nga addaan tayo ti puso nga agpitpitik, adda talaga ti epekto kenka ti pammutbuteng ngem saan ka a rumbeng a dumanon iti punto a mabuteng ken sumardeng ka," deklarada ti maysa a mabigbig a lider ti nalawa nga alyansa a nabukel iti Cordillera. "Adda talaga ti kakuyog na a sakripisyo ti panangsalaknib iti ansestral a daga, ken kas ti inaramid dagiti immuna kadakami, nakasagana ti Kaigorotan a sanguen dagitoy," kunana. AB

Saan a malapdan ti balligi ti armado a tignay dagiti umili iti Myanmar

Agasaruno a balligi ti nagun-od dagiti armado a grupo ti nailian a minorya ken umili a lumablabaan iti nadumaduma a rehiyon iti Myanmar laban iti pasista a hunta a Tatmadaw. Manipud iti nasinasina a gagem, ngumatngato ti panagkaykaysa ken koordinasyon dagiti armado a grupo a kontra-hunta. Bimmanesbes ti aggigiddan ken iti sumagmamano a paset ket koordinado nga opensiba da manipud iti maudi a paset ti 2023. Natalek da a signipikante a mapakapsut da, nu saan ket tuluyan a mapabagsak ti kagurgura da a rehimen tatta a tawen.

Lumablabaanen dagiti nailian a minorya iti pasista a militar ti Myanmar sakbay pay ti kudeta idi Pebrero 2021 a nangpadisi iti sibilyan a gubyrno ni Aung San Suu Kyi. Iti nabayag a panawen, insayangkat dagitoy ti armado a dangadang kadagiti estado ti Kayin ken Kachin iti daya a paset; iti estado ti Rakhine a mangluklukat iti Indian Ocean; ken iti amianan nga estado ti Shan, iti beddeng ti China. Kalpasan ti kudeta, limmaban metten dagiti nailian a minorya kadagiti rehiyon ti Sagaing ken Magway, kasta met iti estado ti Chin iti amianan a laud a paset, ken dagiti nailian a minorya iti estado ti Karen (maawawagan met a Kayah) iti beddeng ti Thailand. Dagitoy a grupo ket sumagmamano laeng iti nasurok 20 nga armado a grupo nga etnolingwistiko nga agraraira iti Myanmar iti agdama. Adu kadakuada ket mano a dekadang a makidangdangadang para iti karbengan iti bukod-a-pangngeddeng laban iti nailian a panangidadanes ti reaksyunaryo nga estado ken militar ti Myanmar.

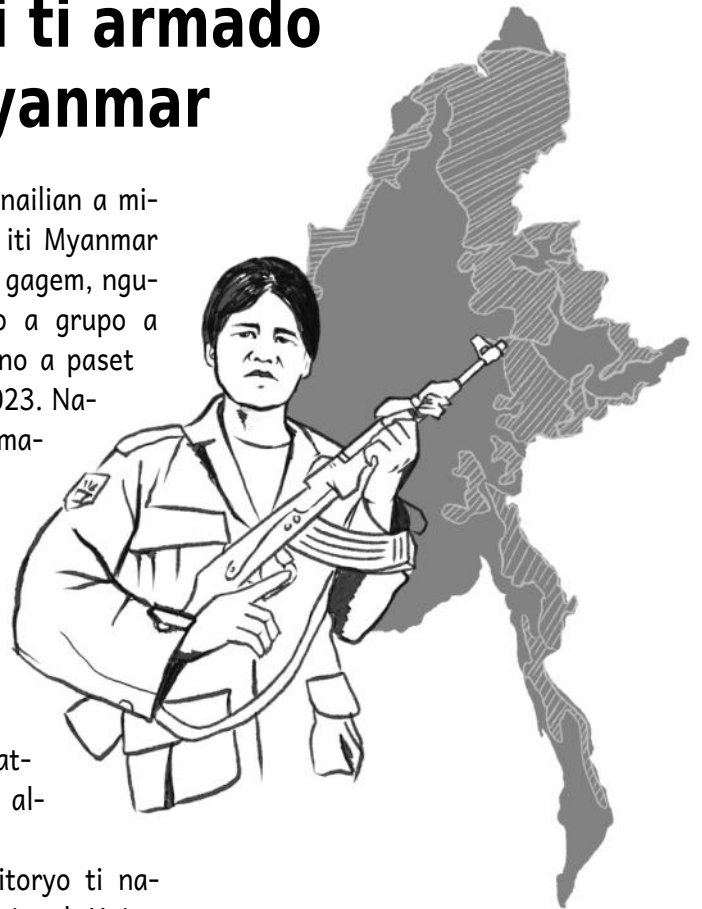
Idi 2023, dakkal ti nasubbot a teritoryo ti Three Brotherhood Alliance manipud kadagiti puersa ti hunta. Daytoy ket kalpasan nga inyuswat da ti Operation 1027 manipud Oktubre iti nasao a tawen. Naagaw ti alyansa manipud kadagiti puersa ti hunta ti napapateg nga ili iti nagbeddeng ti Myanmar ken China nu sadino nga agay-ayus ti linnakuan iti baet ti dua a pagilian. Ginasut a detatsment ken kampo ti narebbek dagiti koordinado nga

atake iti uneg ti 10 nga aldaw nga opensiba. Rinibo a soldado, kabilang ti sumagmamano a nangagato nga upisyal ti Tatmadaw, ti simmuko iti aliyansa.

Nalawa met a teritoryo ti naruk-atan ti Karen National Union ken Karenni Nationalities Defense Forces manipud idi insayangkat daytoy ti Operation 1111 idi Nobyembre 2023. Kabinnadang ti daduma nga armado a grupo, naagaw daytoy ti napapateg nga institusyon ken ahensya, kabilang ti hedkwarter ti pulis iti Loikaw, ti sentro ti estado a Karen idi Disyembre 2023. Idi Abril 24, indeklara ti Karenni State Interim Executive Council nga addan iti kontrol na ti 90% ti estado.

Kagiddan a pumigpisa ti panaglaban ti Chinland Defense Forces tapno padisien ti puersa ti hunta iti teritoryo da. Idi Abril 29, naagaw daytoy ti hedkwarters ti batalyon ti Tatmadaw a mangkonkontrol iti paset ti karayan Irrawady a tulbek iti panagserrek ken ruar iti kabisera ti Kachin.

Iti Naypyitaw, Yangon ken daduma pay a sentro nga urban ti pagilian, immarangkada met dagiti panagatake ti People's Defense Forces (PDF), ti armado a grupo nga intakder ti National Unity Government manipud kadagiti grupo ti agtutubo ken aktibista. Idi Abril 5, koordinado a rinaut ti PDF babalen ti 28 a "kamikaze drone" ti pagtaengan ti dadaulo ti hunta a ni Min Aung Hlaing, ti kangrunaan a

hedkwarter ti militar ken maysa a mayor nga airbase, iti kapital a Naypyitaw. Sakbay daytoy, adun dagiti kampo, detatsment ken tsekpoynit ti naparmek dagiti armado a grupo babaen ti babassit a drone. Maar-aramid dagiti nasaknap ken nasedsed nga opensiba gapu iti suporta a sagsagrapen dagiti armado a grupo manipud kadagiti demokratiko a sektor ti mayorya nga umili ti Bamar, ken dagiti grupo ti nailian a minorya. Babaen ti kumbinasyon ti regular ken gerilya a pannakigubat, maar-aramid da a guyuden dagiti puersa ti Tatmadaw ken pagdaraen daytoy iti nadumaduma a paset na.

Kasungbat, pinainget pay ti pasista a Tatmadaw dagiti panagrout na kadagiti estado a kapigpisaan a lumablabaan. Babaen kadagiti eroplano, helikopter ken drone, awan pilpilienna nga agbombomba ken agraraut daytoy kadagiti sibilyan a komunidad. Nagitunda dagitoy ti panagbakwit ti 2.8 milyon nga indibidwal ken pannakatay ti saan a bumaba iti 6,000 a sibilyan kabilang ti adu nga ubbing ken kababaihan. Dumanonen iti agarup 25,000 ti arbitraryo nga inaresto ti hunta manipud 2021.

AB